

Nancy-Vibeke.Olsen@kdd.dep.no

Saksbehandler	Asle Sandnes
Vår dato	21.11.2022
Vår referanse	2022/663
Deres dato	
Deres referanse	

Innspillet fra Sara Marja Magga, FUG, i innspillsmøte 28. oktober 2022

Hei.

Her følger skriftlig versjon av innspillet fra FUG v/ Sara Marja Magga på norsk:

«God dag. Mitt navn er Sara Marja Magga og jeg er utvalgsmedlem i FUG, Foreldreutvalget for grunnopplæring og representerer utvalget her.

Fem minutter er ikke all verdens tid når man skal rekke å berøre alle de spørsmålene som dere ønsker å få svar på, og derfor går jeg ikke inn på hva mandatet til FUG er, foruten at hovedformålet til FUGs arbeid er skole/hjem-samarbeidet. Foruten det kan dere lese om FUG på FUGs hjemmeside.

Dere ba oss svare på noen spørsmål som vi hadde fått tilsendt. Jeg kommer ikke til å svare på hvert enkelt for seg, men jeg prøver heller på en helhetlig måte knytte sammen utfordringene og behovene som disse spørsmålene dreier seg om.

Vi vet at vi fortsatt har mange utfordringer som gjelder styrking og utvikling av samisk språk og kultur.

Språk og identitet hører sammen. Det er viktig å se helhetlig på hele utdanningsforløpet. Barn behøver å lære språket allerede fra barnsben av og å bruke språket daglig. De er observante og legger fort merke til hvilket språk som blir brukt i deres omgivelser og legger også merke til språkets verdi, eller om språket har verdi. Vi behøver flere samiske barnehager og avdelinger. Og hvis voksne ikke snakker samisk i barns påhør, og når det er lite samiskspråklige tilbud, så legger barn merke til at språket ikke har verdi. Vi trenger mer barne-TV tilbud som er på alle samiske språk, morsomme og gode apper og bøker på samisk – både lesebøker og spesielt læremidler på samisk – slik at lærere kan velge hvilke bøker som passer best til deres undervisning. Barn trenger også fysiske bøker – og ikke løse papirhauger med kopier som ofte har så dårlig kvalitet at det ikke er godt å se hva det handler om – fordi det bare er svart/hvite kopier.

Digitale hjelpemidler er viktige. Vi vet alle at barns og ungdommens hverdag er mer og mer digital. Samebarn trenger både til hjemmebruk og skolebruk digitale plattformer som er

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Postboks 29, 3833 Bø i Vestfold og Telemark | Besøksadresse: Stasjonsvegen 33A, 3800 Bø i Vestfold og Telemark
Telefon: 477 99 200 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fug.no | www.foreldreutvalgene.no

smidige og lette å bruke, slik som utvalget er på norsk, og at de er like gode, attraktive og mangfoldige som utvalget er til norsktalende barn har.

I går fikk vi her oppleve Enne Mu/Mamma Mu filmen hvor de snakket samisk. Barn legger merke til at også Enne Mu/Mamma Mu kan snakke samisk. Det er et eksempel på et godt forbilde for barn, at når nettopp slike tilbud er på samisk. Men jeg må legge til at det er nødvendig at denne type filmer også lages på andre samiske språk, ikke bare på nordsamisk. Våre lule- og sørsamiske barn trenger også like gode tilbud på deres språk. Min datter som har sørsamisk som morsmål spurte nettopp meg i går hvorfor det ikke er filmer på sørsamisk.

Teknologi må brukes og fjernundervisningens status må løftes. Selv om vi nettopp opplevde at hele Norge hadde hjemmeundervisning på grunn av korona, og selv om fjernundervisning på samisk har eksistert lenge før Korona, så fins det ennå stort forbedringspotensial når det gjelder skolens bruk av teknologi.

Undervisning kan ikke starte flere uker eller måneder etter at skoleåret har begynt. Dette er en av mange utfordringer i denne type opplæringstilbud. Ofte må barnet forlate klassens undervisningstime, gå til enerom og må nær sagt alene klare seg selv med teknologien. Timene som barnet må forlate kan være morsomme fagtimer hvis barnet er heldig nok til å ha samiskundervisning i skoletiden. For oss er det en kjent sak at mange barn dessverre må ha samiskundervisning etter skoletid – når andre barn får være sammen og leke. Hvordan tror dere at det påvirker barnet når barnet føler at samiskundervisningen nærmest er en straff. Det her er noe barn opplever allerede fra første klasse. Og det er dessuten veldig viktig at barn får være med og delta på gjesteuker/ hospiteringer og øvrige språkbad hvor de for treffe andre samiske barn.

Hva skjer når de blir eldre? Vi vet at det er hard konkurranse for å få gode resultater/karakterer, slik at man kan velge hvilke studier man kan søke på i fremtiden. Førstespråklige elever velger samisk som andre språk slik at de ikke behøver å streve så hardt med faget, det har man sett i media og det er også noe tall viser. Det påvirker selvfølgelig fremtidens potensielle språkressurser, når vi vet at det samiske samfunnet og også storsamfunnet trenger av disse ressurs-menneskene, når vi vet hva behovet er av blant annet for samiske lærere og språkarbeidere i alle fag. Da er det nettopp på sin plass å takke for at vi har tolk til stede her som tolker slik at jeg kan stå her å snakke på mitt hjertespråk, samisk, og slik at dere som ikke forstår samisk kan forstå meg.

Vi vet at språk er makt, men at også penger har makt. Gode og vide stipendordninger er tiltak som kan være med på å løfte språkets anseelse. Og det må være lov å tenke nye tanker. Våger vi å favorisere de som har samisk som morsmål og tildele de høyere stipender?

Og er det ikke på tide at høyere utdanningsinstitusjoner virkelig tilbyr utdanning som svarer til samfunnets behov?

Jeg vet ikke hvilken informasjon dere har om samisk språk og utdanningstilbud, men situasjonen for sørsamisk på Nord-universitet er at samisk bare er et deltidsstudium. Og ikke nok med det, studier settes ikke i gang på alle nivåer hvert år. Hvordan skal da samfunnet få de ressurs-menneskene som samfunnet behøver allerede nå? Skal det være slik at sørsamisk

språkutdanning skal gå i sneglefart, så sakte, når vi vet hvor få språkressurser vi har i sørsamisk? Det hadde vært ønskelig at Sámi Allaskuvla, som har lang erfaring i lærerutdanning og språkutdanning, kunne besørge og tilby sørsamiske studier på høyere nivå, slik at vi får litt fremgang og fart fremover og kan utdanne flere ressursmennesker som hele samfunnet behøver.

Foruten utdanningstilbudet er det viktig å nevne foreldrerollen. Det er foreldre som fortsatt nærmest daglig må streve for at barna skal få samiskundervisning i grunn- og videregående skole. Slikt strev gjør en utmattet og gjør at man gir opp.

Det kan ikke være den enkelte foreldres ansvar å påse at barnet får samiskundervisning på skolen, men det må være myndighetenes ansvar. Foreldre skal ikke være de som må kreve, men de som skal tilby samiskundervisning for sine barn uansett hvor i Norge de bor.

Derfor må skolene i hele Norge være kjent med hvilke rettigheter samiske barn har, og hva slags muligheter det finnes slik at barna får den samiskundervisningen de har krav på.

Så er det slik at jeg ikke kan la være å nevne om de samiske barn som behersker flere samiske språk. Tenk dere hvilken ressurs de er! Men dagens opplæringslov hindrer og bremser dem. De får kun velge ett samisk språk på skolen. Barnet får allerede som barn erfare at det andre samiske språket ikke har verdi. Hvordan tror dere at det påvirker fremtidig språkvalg og læring, valg av studier? – De flerspråklig-samiskspråklige representerer en stor ressurs i fremtidens arbeidsliv. Dere må vise omsorg for alle samiske språk på en likeverdig måte. Likeverdighet kan bety at man av og til må gi tilleggstilbud slik at likeverdighet oppnås.»

Med vennlig hilsen

Asle Sandnes
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur